

putevi

Čudni su vetrovi koji nas razbacane ipak skupljaju na iste puteve

Tople su reči što pod koprenom nemira poniru u prošlost

Velići su dlanovi što se poput katarki sa nečujnim jedrima nude daljinama...

Kamenovi skrívaju trave na utrulim stazama bezimenih raskršća

Najteža je noć kojom se ogrće sen na tragu odlutalih stopala

Svake noći bezbroj prečica vode u riznice tvojih malih nežnosti...

Dušan Maksimović

rodjendan

Danas, kad tražim svoje ime
na stariim stijenama
i molim da netko bar potvrdi
da si me ti rodila kraj jezera,
danasa, kad sam donio oči do naših koliba
gdje srne više ne igraju,
a jesen raste do visine janjeva,
ja sam od uspomena starih ograda
i gladi gavrana
pronašao dan svoga rođenja.

Čedo Prica

hrt

Zna za ljubav
sitne prokljaje krvi

zasejanih očiju
u zemlji

snova hitnih noževa
u meso šuma.

Slobodan Miletić

kravar

Lahorila Lahorila bogami reč
(lahori lahoribogami reč)
umor se u njemu umorio
Od sebe se nikada neodmorio

U rog zaklačnog bika oduvek
snagu je svoju oduvao

Slahorila slahorila bogami reč
jedan ga bik kopitom ubio
Jedan ga bik kopitom ubio
kopita mu se na čelu ucrvljala

u kafani

Lik je svoj zapamtilo u susretu
poslednjem sa sobom i rukovao se

Taj njegov vrat gibav kao vrbovina
od naglog guganja krv ukočene

Taj njegov zimski kaput od crteža
raznobojni konci su na njemu napisali

pikasoovsku nostalgiju melema
koji još nikoga nije izlečio

Milenko Matički

VESNA DEMAO

Napolju je plakala kiša.

Po uglačanom, staklastom pločniku hodao je nemački vojnik. O šlem su dobovale kapi...

U sobi je nas pedeset...

Do metne leži Stela u prljavom krevetu, iz sive, smradne prostirke crne joj se oči, kao dva grumena uglja. Pred porodnjem je.

U sobi je tišina. Svi spavaju, ili, možda, čute zatvorenih očiju. Moje, kao farovi traže neku tačku koja bi bila čista, da se odmore. Stela... Okrenula sam glavu k njoj. Ona se pokrenula, zastenja, i upre pogled u mene. Na usnama joj se pojavi smešak koji je ličio na jecaj.

— Boli? — upitala sam. Ona mi je klimnula glavom.

— A meni je vruće. Da mogu samo malo da potopim oči u čašu hladne vode. Znaš, kao ono leti, sa leda.

— A njima? Kako je njima? A posle? Posle opet na Sajmište. Tamo niz stepenice teče mokraća.

Cutiš. I mislim na njih. Tamo mi je brat i sestra, i majka... Govorili su da će nam biti dobro tamo... a ja sad imam tifus... A Stela će da rodi. Ja neću da je zarazim. Neću. Ustaču.

Pokrivač je težak kao olovna ploča. Ruke su od stakla, prozračne.

— Kuda ćeš? — čula sam Stelin glas kao iza zastora.

— Samo malo! — neko je odgovorio kroz moja usta.

— Treba da ti pomognu, da zovem? — čula sam Stelu, ali već u susednoj sobi.

— Ko? Nemac? — odgovorio je moj glas sa ulice.

* * *

Preda mnom se vrata sama otvaraju. Hodam duž sobe. Ne, ja stojim. Kuće, ulice idu. „Stoj, stoj!“ — vičem mostu. On ide. Ušla sam na Sajmište. Ne. Sajmište je ušlo u mene. Prazno je. Plac. A žice? Gde su žice?... Čujem ih...

Ušla sam u paviljon. Tražim moje, svuda tišina. Gledam bolje, tamo su neke fotelje. Brankaste, kožne! Kožne... kožne. To nisu fotelje, to su pogrbljeni moj brat i moja sestra. Sela sam. Nešto se pokrenulo...

ZAZIDANI PROZORI

„Nemoj, Lea, teška si...“ Okrećem se, nigde nikoga. A glas je jeknuo još jednom... Upalila sam stonu lampu. Kriknula sam, majčin glas.

„Nemoj, Lea, peče...“

* * *

Kroz zazidane prozore vidim kako napolju blješti sunce, a ovde prokišnjava.

Da li je kiša? Opružila sam ruku. Puna šaka vlage. Mokraća... „Upo-moć! Upomoći!“

Otvaram oči. U sobi i oko mene, na meni, nadamnom — crno. Šta je to crno? Pa opet kolotivo...

— Lea, umiri se, Lea, to sam ja, Stela!

— Gde sam?

— Pala si, Lea. Imaš vatru. Zvala sam, ali niko ne dolazi.

A Sajmište... to je san. Moji su tamo. Oni me čekaju. Kad se vratim tamo će već sve biti uređeno. A ja ću u školu. Da li će čika Aron da nam bude učitelj?

— Ide doktor, doktor! — Pogledala sam u pravcu vrata. Noge, noge, sve krevetske noge, onda jedne crne cipele i pored njih jedne čizme.

— Was ist das? — upitao je Nemac kada su došli do mog kreveta koji je zjapio prazan. Zastenjala sam na podu. Doktor se ušeprtljao. Mrko gleda. Zuri čas u mene, čas u Nemca. Samo, kad gleda Nemca ceri se otkrivajući svoje škrbave žute zube dok mu se oči gube u salu zadrigla lica. Saginje se. Dok se saginje, čujem kako mu kosti škripe kao nepodmazana vrata.

Zgradio me je i bacio na krevet.

Kaže da sam zdrava.

* * *

Postelje su počele da se miču, spočetka jedva primetno a zatim sve brže. Prvo u krug, kao kolo, pa su poskakivale, truckale se, a onda su se otkotrljale. Počela sam da ponirem kroz postelju, kroz pod, u jaz. Mrak se prikradao kroz lice, kroz oči.

* * *

PAUL KLEE :

Zvezde

istraga

Istražujem svoj početak,
Krenuo sam u izvide,
Ali prošlost je ukleta
i nigdje se tragovi ne vide.
Nigdje se ne vidi ništa
od zmetnoga lista.
Nigdje zaštitna zona:
kako sam je prešao,
embriona konja.
Kako sam prešao žabe,
zeca i vodozemce,
i prije nego se nádao
Slavonice, Liku i Sremce.

grad

Tramvaji nagužvani.
A ja sam uvijek vani.
Tko napada, taj se oduvijek
najuspješnije brani.

Kadikad, tako i psujem.
Kadikad bivam mi dosta.
Ali se svladam: na zemlji
ćutim se poput gosta.

Jer nije cijenjen prostak.
Ni osamljenik. Poeta,
turobni, žalobni prosjak,
kiseli civilidrefa.

Boro Pavlović

paradoks

Zašto, poput puževa, ne seju svjetlost i bikovi
vrhovima svojih rogova, ako već robove imaju?

Zašto se i puževi, kao bikovi, rogovima ne
brane, ako već imaju rogove?

Zašto ne skrivaju i bikovi svoje rogove kada
ih dotaknemo?

Zašto se i bikovi očarani ne pokore kada im
pesmu o rogovima otpievamo?

Zašto, poput puževa, ne ostavljaju svetlog
traga i bikovi kada se povuku?

želja

Da sam ždrebe
livadama bih snova tvojih otskakutao.

Da sam slavuj
u topoli bih nadanja tvojih pevao.

Jasenak da sam bell
cvetao bih u bašti iskušenja tvojih.

Da sam zračak topli
zašao bih u travi pogleda tvojih.

Da sam mesećina
uspavao bih se u svili gustoj kose tvoje.

Jone Miloš

Kuće su se izdizale visoko do u nebo. Ulice su bile popločane i ravne
kao dlan. Jurili su automobili. Ja sam pod miškom držala torbu. Išla sam u
školu. Škola je bila u parku, bela, usred zelenila, kao visibaba u travi. Svuda
unaokolo razlegala se naša djačka larma. Činilo se kao da je ceo grad živnuo
od tog veselog lahora.

* * *

Čujem plač detinji, a odozgo kao kiša kaplje — mokraća. Moja postelja
se još sasvim malo zaklati, pa stane.

— Lea, Lea, rodila sam sina. — Treperio je Stelin glas.

Kad sam okrenula glavu k njoj, pod njenim trepavicama caklile su se
suze. Preko lica joj se bila prosušila radost. Soba je bila veselija, a mali je
plakao iz celih pluća.

— Stela, daj mu ime Bukus, da mu bude veselo kao tebi danas, — ša-
pućem sa svog ležaja.

* * *

Nema detinjeg plača. Stele nema. U sobi je tužno.

Postelje su prazne. Odveli su ih.

Rekli su: auto je došao po njih osamdeset.

A pisma? Pisma nisu stizala.

* * *

Sivi prekrivači, sivi kreveti, udovička mirnoća. A ja, gde ću ja? Zar će
ovako u samoći da me sahrane.

Jedan dan, dva, sama sam. Zašto pisma ne stižu? Obećali su. Možda su
ih preselili... .

Čujem opet trapanje pred kućom. Trap. Trap. Stao je. Možda hoda, a
ja ne čujem. Već dva dana mi ne daju da jedem. Vapijem; a oko mene sve
je nemo. Zašto ste zanemeli — vičem krevetima, a oni čute.

Okrēcem glavu Stelinovoj postelji. Gde su ona dva crna oka? A kuda
odlaze ti sivi zatvoreni automobili? Zašto su zatvoreni? Kad sam ih prvi put
videla, potsetili su me na korpe u kojima odnose mačiće da ih udave. Zašto
uništavaju mačiće?

Neko ide. Da li će ovamo? Hoće!

Ako me odvedu?

Cetvorica su. Noge im se same pokreću. Ruke su im pribijene uz telo.
Oni me mrze. Idu. Kao da nikad neće doći do mog ležaja. Gledam ih netre-
mice. Ni reći nisu izustili. Stali su... Imaju velike glave i iskežene zube.
„Bojim se!“ kriknula sam. Čute. Jedan me tera da ustanem. Stojim, oni oko
meni. Ne, to nisu ljudi. To su kurjaci. Iskezili su se. Štrče im beli očnjaci.
Mrke su dlake. Jedan se popeo i prednje šape su se zarile u kosti mojih
ramena. Vršnula sam. Preko bedara — teče mlaz vruće vode. Oni me šure.
Ne. Biju me. To su ljudi. U rukama su im palice. U rukama, u vazduhu, na
meni. Svuda palice. Žežu udarci.

Iz usta mi je potekla krv. Mlaz krvi. Vidim kako klizi niz mene, na pod.
Sad će da poplaví. Krv do članaka, do kolena, do podbratka. Davim se...
Svuda krv...